

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/667/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114223130
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2114223130.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatice Javorovej a sudcov JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Martina Holiča vo veci navrhovateľky: Z. K., rod. D., nar. XX. T. XXXX, bytom R., K. XXXX/XX, proti odporcovi: Ing. N. K., nar. XX. I. XXXX, bytom R., K. XXXX/XX, o rozvod manželstva, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo 16. júla 2015 č. k. 10C/205/2014-37 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Účastníci nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa rozviedol manželstvo účastníkov konania (na návrh navrhovateľky, ktorá ho odôvodnila stálymi nedorozumeniami manželov, nekompromisným správaním odporcu a udržiavaním jeho mimomanželských vzťahov, ako i osočovaním a ponižovaním z jeho strany), o trovách konania rozhodol tak, že účastníci nemajú právo na náhradu trov. Rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 22, § 23 ods. 1 a 2 Zák. o rodine (Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z v znení neskorších zmien a doplnení). Vecne ho zdôvodnil naplnením zákonom stanovených podmienok k rozvodu manželstva účastníkov konania. Vykonaným dokazovaním mal preukázaný hlboký a trvalý rozvrat manželstva, v dôsledku čoho manželstvo neplní základné funkcie, pričom obnovenie manželského spolužitia, i vzhľadom na odmietavý postoj navrhovateľky, by nebolo reálne. Účastníci od roku 2003 hospodária oddelene a od augusta 2014 spolu nežijú, intímne sa nestýkajú. Na podnet súdu sa zúčastnili poradensko-psychologického procesu za účelom riešenia rozvodovej situácie. Napriek obojstrannému záujmu participovať na uvedenom procese, navrhovateľka ukončila spoluprácu, vzhľadom na hĺbku jej emocionálneho zranenia, stratu dôvery voči odporcovi a jej nespôsobilosť prijať snahu odporcu o zmierenie. V priebehu prvostupňového konania (trvajúceho 10 mesiacov) sa nepodarilo docieľiť nápravu vzťahov medzi manželmi. Súd prvého stupňa preto konštatoval, že manželstvo účastníkov nevytvára harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré by bolo v záujme účastníkov konania. Manželstvo nadobudlo formálny charakter a neplní svoj spoločenský účel. Rozhodnutie o trovách konania súd prvého stupňa odôvodnil poukazom na ust. § 144 vety prvej O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), keďže neboli zistené iné okolnosti prípadu, prípadne pomery účastníkov konania, odôvodňujúce iné rozhodnutie súdu.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie odporca navrhujúc jeho zmenu zamietnutím návrhu na rozvod manželstva. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, neuviedol, podľa ktorých zistení a dôkazov dospel k svojmu záveru, osvojil si stanovisko navrhovateľky a tvrdenia odporcu ignoroval. Výpovedami účastníkov mal súd prvého stupňa preukázané, že účastníci konania žijú v dome, ktorý spoločne nadobudli, starajú

sa o jeho údržbu. Navrhovateľka ako manželka zabezpečuje chod domácnosti a odporca mužské práce. Napriek tomu, že od roku 2003 účastníci vedú svoje financie oddelene, finančné prostriedky súvisiace s chodom domácnosti zabezpečuje prevažne odporca. Vzhľadom na odlišné príjmy manželov, od navrhovateľky nežiadal, aby prispievala na náklady bývania v rodinnom dome. Manželstvo tak plní ekonomickú funkciu. V priebehu rozvodového konania rodinné sviatky a oslavy účastníci trávili v spoločnom rodinnom dome alebo na chalupe, ku ktorej sú potomkovia účastníkov citovo naviazaní a majú tam pocit istoty, ktorý by rozvodom rodičov (starých rodičov) nenávratne stratili. Odporca má dôvod domnievať sa, že aj plnoleté deti účastníkov s rozvodom nesúhlasia, keď ich odporca oboznámil s rozhodnutím súdu, boli v šoku. Odporca tiež namietal, že z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, v čom spočíva spoločenský záujem na rozvode 42-ročného manželstva.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporcu jednoznačne zotrvala na svojom návrhu na rozvod manželstva. Namietala pravdivosť tvrdení, že ju odporca nikdy nežiadal o prispievanie na chod rodinného domu. Svojimi prejavmi ju naďalej neuznáva ako rovnocennú partnerku, manželku ani matku. Hoci tvrdí, že deti sú v šoku, so synom sa dohodol, že syn zoberie úver a vyplatí navrhovateľku zo spoločného majetku, teda našiel riešenie majetkovej záležitosti účastníkov, hoci ešte nie sú rozvedení. Odporca chce zbytočne naťahovať čas a zaťažovať do svojich intríg aj spoločné deti, čím im tie šoky vytvára sám. Vzhľadom k tomu, že manželské vzťahy účastníkov sú tak vážne narušené (pre neveru) a trvalo rozvrátené (pre rozdielnosť pováh), manželstvo nemôže plniť svoj účel a nedá sa očakávať obnovenie manželského spolužitia.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ O. s. p. v medziach odvolania odporcu celú vec, pretože od výslovne napadnutého rozhodnutia vo veci samej (o rozvode manželstva) bolo závislým i rozhodnutie o trovách konania, a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania (išlo síce (aj) o vec samu, na druhej strane však aj o prípad nedostatku potreby opakovania či dopĺňania dokazovania za situácie, keď súd prvého stupňa vec prejednal (a tiež rozhodol) na pojednávaní a pojednávanie odvolacieho súdu si nevyžadoval žiaden dôležitý verejný záujem a nešlo o konanie vo veciach porušenia rovnakého zaobchádzania) pričom dospel (odvolací súd) k záveru, že napadnutý rozsudok treba považovať za správny, keď súd prvého stupňa zistil skutkový stav v miere potrebnej pre jeho rozhodnutie a vec i správne posúdil po právnej stránke.

Pokiaľ šlo o vec samu, tu sa odvolací súd nemal dôvod nestotožniť s argumentáciou súdu prvého stupňa pojatou ním do odôvodnenia napadnutého rozsudku a podporujúcou zvolený spôsob rozhodnutia (čím treba rozumieť zásadnú správnosť záverov, pre ktoré bolo podľa súdu prvého stupňa návrhu v prejednávanej veci vyhovieť a teda manželstvo navrhovateľky a odporcu rozviesť a popri tom rozhodnúť aj o otázke náhrady trov konania). U takýchto dôvodov a aj ich podania spôsobom pomerne vyčerpávajúcim a tiež objektívne presvedčivým (tu rozumej spôsobom schopným presvedčiť zrejme každého s výnimkou niekoho presvedčeného o svojej pravde či trvajúcemu na svojom bez zreteľa na objektívne zistenia) by tak odvolaciemu súdu postačovalo i len skonštatovanie ich správnosti a odkaz na ne (prvá časť ust. § 219 ods. 2 O. s. p.). Len pre úplnosť sa tak javí potrebným doplniť (§ 219 ods. 2 O. s. p. in fine) ešte nasledovné :

Manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom (§ 1 ods. 1 Zák. o rodine); pričom účelom manželstva je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí (odsek 2 rovnakého ustanovenia).

So zreteľom na obsah zhora citovaného ustanovenia je potom zjavné, že ak už uzavretie manželstva je prejavom dobrovoľného a slobodného rozhodnutia neskorších manželov a to s vedomím utvorenia takto rodiny vyznačujúcej sa jednak atribútom trvalosti založeného spoločenstva a na druhej strane i jeho harmonického fungovania; uvedené aspekty by mali v manželstve pretrvávajúť po celý čas jeho existencie. I keď zaiste nemôže byť sporu o tom, že naplnenie takto vymedzeného účelu manželstva môže z času na čas alebo aj častejšie (než môže byť niektorému z manželov či dokonca i obom príjemné) činiť obtiaže (či už z dôvodov existujúcich tu len na strane jedného z manželov, nezriedka však na strane oboch) a na manželov sú tu kladené do istej miery zvýšené nároky (najmä v porovnaní s osobami žijúcimi vo voľných partnerských zväzkoch - v tejto súv. por. najmä už súdom prvého stupňa spomínané povinnosti manželov žiť spolu, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si a vytvárať zdravé rodinné prostredie podľa § 18 vety druhej Zák. o rodine); ani v prípade rodiny založenej manželstvom nemožno opomínať

faktory dobrovoľnosti a slobody rozhodnutia. Týmto treba rozumieť u už existujúceho manželstva aj právo oboch členov v minulosti založeného partnerského zväzku reagovať najmä na vývin vzájomných vzťahov vyhodnocovaním toho, či dôvody vedúce k dobrovoľnému a slobodnému rozhodnutiu vytvorili s niekým trvalé životné spoločenstvo stále existujú a ak tomu tak nie je, aké sú príčiny takéhoto stavu a či tento treba považovať za trvalý (nezvratný) alebo naopak za taký, ktorý vykazuje len znaky dočasnosti. Takto i manželia majú povinnosť permanentne svoj vzťah kultivovať a podľa možnosti každý z nich tomu druhému poskytovať čo najviac dôvodov na to, aby ho presvedčil o správnosti v minulosti prijatého rozhodnutia a aby chyby vlastné napokon každému jedincovi nielen vyvážil, ale i prevážil pozitívami, pre ktoré sú pre jeho životného partnera prakticky bezpredmetnými úvahy o neuspokojivosti spolužitia a o jeho možnom ukončení. Práve tým je definovaný rozdiel medzi prípadmi, v ktorých prehodnotením niekdajšieho dobrovoľného a slobodného rozhodnutia vstúpiť do manželského zväzku spravidla obaja manželia dospejú k záveru, že takto vytvorené životné spoločenstvo je skutočne tým, o ktoré treba stáť a naďalej ho udržiavať a (na druhej strane) tými prípadmi, v ktorých výsledkom obdobného procesu hodnotenia je záver (v tomto prípade inak už i len na strane jedného z manželov), podľa ktorého dôvody pre dobrovoľné a slobodné zotrúvanie v manželskom zväzku pominuli a niet rozumného dôvodu predpokladať, že by akýmkoľvek predstavitelným spôsobom mohlo dôjsť buď k náprave narušených vzťahov alebo k naplneniu prakticky vyprázdneného vzťahu.

Pri vyjdení z takýchto úvah však základom pre uvažovanie o možnosti obnovenia spolužitia manželov, resp. o náprave stavu rozvrátenosti ich vzťahov musí byť ochota oboch manželov hľadať riešenia spôsobilé opísanému zámeru napomôcť, s čím však samozrejme musí ísť „ruka v ruke“ presvedčenie oboch partnerov o zmysluplnosti takéhoto počínania. To je možným, len ak tu nie je nadobudnutie už i len jedným z manželov presvedčenia, že prostriedky novej nápravy disharmónie vo vzťahu boli prakticky vyčerpané a vzťahy sú tak narušené, že on považuje za vylúčené ďalšie pokusy o obnovenie niečoho podľa neho už neživotného (formálneho).

Súhlasit' potom treba so súdom prvého stupňa, že v prejednávanej veci šlo práve o takýto stav praktickej neobnoviteľnosti spolužitia navrhovateľky a odporcu. Jednak u oddeleného spolužitia manželov trvajúceho už k času rozhodovania napadnutým rozsudkom bezmála rok bolo treba usudzovať na trvalosť a teda i nemennosť stavu vecí, okrem toho však navrhovateľka rezolútne poprela záujem podieľať sa na odporcom proklamovanom úsilí o udržanie manželstva. Ak navyše odporca (odvolateľ) oproti tomu neposkytol ani v odvolaní žiadne argumenty a riešenia spôsobilé podľa neho presvedčenie navrhovateľky o neobnoviteľnosti vzťahu zmeniť (tu rozumej, ako by si on predstavoval rekonštrukciu poškodeného vzťahu a čím by hodlal k nej prispieť), musela sa uplatniť úvaha, podľa ktorej na udržanie manželstva rovnako ako na jeho založenie treba slobodné a dobrovoľné rozhodnutie oboch partnerov. Práve z toho zároveň plynie i pravidlo podľa ktorého nikoho nemožno nútiť, aby proti svojej vôli zotrúval v manželskom zväzku pre neho už neuspokojivom, existujúcom len formálne.

Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k správne mu záveru, keď konštatoval hlboký, trvalý a vážny rozvrat manželstva účastníkov, neplniacieho si účel a funkcie. Medzi účastníkmi bolo nesporné, že od roku 2003 majú oddelené financie, pričom navrhovateľka namietala tvrdenie odporcu v odvolaní, že by ju nežiadal o prispievanie na chod rodinného domu. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané plnenie ekonomickej funkcie manželstva, v ktorom by účastníci konania spoločne rozhodovali o svojich príjmoch a o ich vynakladaní na chod domácnosti a rodinného domu, príp. na iné účely. Prispievanie odporcu finančnými prostriedkami vo väčšom rozsahu v porovnaní s navrhovateľkou samo o sebe nepreukazuje funkčné spoločné hospodárenie manželov (nasvedčuje subjektívnej predstave odporcu, rozdielnej od navrhovateľky, ktorá spoločné hospodárenie popierala). Za vedenie spoločnej domácnosti nemožno pritom považovať iba bývanie manželov v jednom dome a uhrádzanie nákladov s tým spojených.

V konaní nebolo sporné, že manželstvo účastníkov neplní ani funkciu biologickú (od augusta 2014 účastníci žijú oddelene, intímne sa nestýkajú), ako ani výchovnú funkciu (spoločné deti účastníkov sú už plnoleté).

Na to, aby manželia žili spolu ako rodina, je nevyhnutná vôľa obidvoch manželov tvoriť jeden celok a tráviť spoločne čas. Nemožno prehliadať ani porozumenie a citovú oblasť, ktorá je významnou zložkou manželského zväzku, výrazne sa podieľajúcou na napĺňaní účelu manželstva (vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo). Napriek snahe obidvoch účastníkov absolvovať poradensko-psychologický

proces, za účelom riešenia rozvodovej situácie, z dôvodu hĺbky emocionálnych zranení navrhovateľky a jej strate dôvery k odporcovi, k zlepšeniu a obnoveniu vzťahov medzi manželmi nedošlo.

Rozvod manželstva vždy závažným spôsobom zasahuje aj do právnych vzťahov medzi rodičmi a deťmi a súdy prihliadajú pri rozhodovaní o rozvode aj na záujem maloletých detí (§ 23 ods. 2 veta druhá ZoR). O taký prípad tu však nešlo, pretože spoločné deti účastníkov sú už plnoleté a majú svoje rodiny. Preto odvolacia námietka odporcu týkajúca sa straty možných benefitov dospelých detí bola bez právneho významu (pričom vo vzťahu k ich reakciám ohľadom rozvodového konania boli tvrdenia účastníkov opäť odlišné, tak ako aj ich názory na manželské spolužitie, ktoré významnou mierou ovplyvňujú jeho fungovanie).

Ak manželstvo neplní svoj účel a funkcie, nadobúda formálny charakter a to bez ohľadu na dĺžku jeho trvania (poukaz odporcu na dlhoročné manželské spolužitie tak nemohol obstať). Súd prvého stupňa preto dospel k správneému záveru, keď konštatoval splnenie zákonom stanovených podmienok pre rozvod manželstva účastníkov.

Súd prvého stupňa vyvodil tiež záver, že manželstvo, ktoré je len formálnym zväzkom neplní svoj účel (vytvárať harmonické trvalé životné spoločenstvo). Za takto preukázaného stavu dôvodne ustálil, že nemožno už očakávať obnovenie manželského spolužitia (aj s prihliadnutím na vážnu stratu dôvery navrhovateľky k odporcovi), čím bol naplnený kvalifikovaný stupeň rozvratu vzťahov medzi manželmi.

To boli dôvody, pre ktoré bolo v prejednávanej veci vyhovieť návrhu namieste.

Súd prvého stupňa potom rozhodol správne i o trovách konania použitím zákonom ustanoveného pravidla (§ 144 veta prvá O. s. p.) a nie výnimky z neho (veta druhá rovnakého ustanovenia), keďže tu ani podľa odvolacieho súdu nejestvovali dôvody, pre ktoré by niektorý z účastníkov mal platiť náhradu trov konania vzniknutých tomu druhému. Zákon v tzv. rozvodovom konaní možnosť priznania náhrady viaže na okolnosti prípadu alebo pomery účastníkov, pri nazeraní na prejednanú vec z tohto uhla pohľadu však odvolací súd rovnako ako pred ním už súd prvého stupňa nezistil žiadnu osobitosť, pre ktorú by hociktorý z rozvádzajúcich sa manželov mal byť zaťažený povinnosťou na náhradu trov konania druhého z takejto dvojice.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Pri takomto výsledku konania tak v odvolacom konaní odporca nezaznamenal žiaden úspech. V tomto prípade by formálne bolo namieste priznanie náhrady trov odvolacieho konania navrhovateľke (pre napadnutie vecne správneho rozsudku súdu prvého stupňa zjavne beznádejným odvolaním), nakoľko však navrhovateľka nenavrhola priznanie jej náhrady, tieto ani nevyčíslila a zo spisu vznik trov tejto účastníčke v odvolacom konaní tiež nevyplýval, aj odvolací súd rozhodol o trovách konania pred ním podľa zákonom ustanoveného pravidla (§ 224 ods. 1 a § 144 veta prvá O. s. p.).

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.